

Strömsunds kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Frostviksskolan
i Strömsunds kommun

Tillsyn i Frostviksskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Strömsunds kommun under våren 2016. Frostviksskolan besöktes av Skolinspektionen den 24–25 februari 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

I redogörelse av Frostviksskolans kunskapsresultat används, förutom skolans egna uppgifter Skolverkets officiella statistik. I Skolverkets statistik visas inte resultat som baseras på färre än tio elever. Då skolan har lågt elevantal får statistiska uppgifter hanteras med försiktighet.

Årskurs 3

Huvudmannen och skolan saknar en sammanställning av kunskapsresultaten i årskurs 3 i förhållande till kunskapskraven. Det är därför inte möjligt att redovisa kunskapsresultaten i årskurs 3. Skolans egna uppgifter visar dock att flertalet av eleverna har uppnått godkänd kravnivå i de flesta av delproven i de nationella proven.

Årskurs 6

Av Skolverkets officiella statistik kan utläsas att alla elever i årskurs 6 vid Frostviksskolan fick godkända betyg i alla ämnen våren 2015. Den genomsnittliga betygspoängen per ämne i årskurs 6 är i de flesta ämnen i nivå med riket. Lägst genomsnittligt betygspoäng nådde eleverna i slöjd 11,0 och bild 12,3 (i riket 13,7 och 13,6).

Årskurs 9

Skolverkets officiella statistik visar att det genomsnittliga meritvärdet för eleverna vid Frostviksskolan våren 2015 var lägre (210) än genomsnittet för riket. (224,7 i riket).

Trygghet och studiero

I intervjuer vid tillsynsbesöket framkommer att de flesta eleverna trivs på skolan, men att kränkningar förekommer. Det förekommer kränkande behandling på internet och en del elever känner oro för att gå till skolan. I Skolinspektionens enkätundersökning¹ har både den pedagogiska personalen och vårdnadshavarna värderat tryggheten på skolan högt.

¹ Skolinspektionen genomför Skolenkäten för att samla in synpunkter från elever, föräldrar och pedagogisk personal, som ett underlag inför tillsyn av skolan. Enkätresultatet finns på webbplatsen <http://sir.is.Skolverket.se> under fliken Tillsyn.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2016-09-30
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-09-30
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-09-30
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-09-30
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-09-30

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som konstaterats vid tillsynen. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att vidta åtgärder för att rätta till brister närhelst de framkommer.

I tillsynen har det framkommit flera områden där verksamheten brister och rektor som pedagogisk ledare behöver ta ett tydligare ansvar för att utveckla verksamheten i förhållande till styrdokumentens mål och riktlinjer. Bland annat behöver lärarnas samverkan och elevernas inflytande i undervisningen förbättras och ordningsregler upprättas. Eleverna ges inte heller den undervisning de har rätt till i de naturorienterande ämnena.

Skolan saknar också ett målinriktat förebyggande arbete mot kränkande behandling, och skolan behöver upprätta en plan mot kränkande behandling.

Vidare brister skolan i arbetet med att följa upp och analysera skolenhetens resultat och utvecklingsbehov. Arbetet med uppföljning och analys behöver exempelvis innefatta arbetet med särskilt stöd och användningen av elevhälsans kompetenser. Det systematiska kvalitetsarbetet ska även dokumenteras.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Strömsunds kommun att senast den 30 september 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Redovisning skickas till adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strömsunds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 3. Kursplaner)
- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att eleverna ges ett reellt inflytande på undervisningens innehåll.
- Se till att undervisningen i naturorienterande ämnen utgår från ämnenas syfte och centrala innehåll samt att eleverna ges förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till bedömning av brist

Inflytande i undervisningen

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller skollagens krav beträffande elevens rätt till inflytande i undervisningen. Skolinspektionen vill framhålla att rektorn har ett särskilt ansvar för att arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Skolinspektionens motivering till bedömning av brist

I intervjuer med elever, lärare och rektor framkommer att det varierar mellan olika lärare i vilken omfattning och form eleverna ges inflytande och att det i vissa ämnen sker i låg utsträckning. Eleverna uppger i intervju att lärare i vissa ämnen kan ge förslag till en planering som eleverna får vara med att påverka, men att det i andra ämnen endast är lärarna som bestämmer. Detta överensstämmer inte med skollagens krav gällande att elever ska ges inflytande över både arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I läroplanen framgår att eleverna ska ges möjlighet att ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan. Läraren ansvarar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Enligt läroplanen har rektor som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas mot de nationella målen och har ett särskilt ansvar för att arbetsformer utvecklas så att ett elevinflytande gynnas.

Undervisningen i de naturorienterande ämnena

Eleverna ges inte undervisning enligt läroplanen och kursplanerna i naturorienterande ämnen. Undervisningen i dessa ämnen utgår inte från syftet med ämnet enligt läroplanen och eleverna ges därför inte förutsättningar att uppnå delar av kunskapskraven.

Skolinspektionens motivering till bedömning av brist

Enligt de intervjuade eleverna ges endast teoretisk undervisning i naturorienterande ämnen. Även lärarna och rektorn uppger att undervisningen i huvudsak är teoretisk. Av läroplanen framgår att i naturorienterande ämnena ska eleven ges möjlighet att utföra systematiska undersökningar, få utveckla sin förståelse för att påståenden kan prövas med hjälp av naturvetenskapliga arbetsmetoder samt utveckla förmågan att använda utrustningen på ett säkert och effektivt sätt. Det finns även kunskapskrav gällande att eleven kan genomföra undersökningar och använda utrustning på ett säkert ändamålsenligt och säkert sätt. Om undervisningen inte har inslag med undersökningar, experiment och laborationer ges inte eleverna förutsättningar att uppnå dessa kunskapskrav. Enligt rektorn och lärarna finns tankar att vid tillfälle låta eleverna åka till en skola i centralorten för att genomföra laborationer.

Skolinspektionen vill framhålla att naturvetenskapliga arbetsmetoder i form av systematiska undersökningar är tänkt att ingå som en naturlig del och arbetsätt i undervisningen i naturorienterande ämnen. Att lärare saknar behörighet i ämnet utgör inget hinder i sig för en undervisning som innehåller systematiska undersökningar.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten motsvarar inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strömsunds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att skyndsamt utreda en elevs behov av särskilt stöd, om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Frostviksskolan inte uppfyller skollagens krav att skyndsamt utreda elevens behov av särskilt stöd och ge särskilt stöd i den omfattning som eleven är i behov av för att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolan har vidtagit vissa åtgärder för rättelse och orsakerna till bristerna bedöms idag vara för liten tillgång av elevhälsans olika funktioner. Bristande tillgång till elevhälsa hanteras i beslut för grundskola huvudmannanivå (diarienummer 43-2015:3982).

Skolinspektionens motivering till bedömning av brist

I intervju med lärare framkommer att de inte alltid kan ge eleverna det stöd de behöver under lektionerna. Samtliga intervjugrupper uppger att alla utredningar om särskilt stöd tar lång tid och att personalen har ett större behov av handledning än vad som i dag kan tillgodoses. Alla kompetenser finns nu i elevhälsan, men i för liten omfattning för att skolan ska kunna utreda elevernas behov av särskilt stöd samt vidta åtgärder skyndsamt. Rektor, lärare och elevhälsa uppger att särskilda stödinsatser sätts in för sent och att särskilt stöd därför kan ges först i de högre årskurserna.

Detta överensstämmer inte med skollagens krav att elevens behov av särskilt stöd ska utredas skyndsamt. Elever har enligt skollagen rätt till tidiga och

adekvata insatser för att ges möjlighet att utvecklas mot kunskapsmålen i läroplanen och nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt skollagen ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att en elev inte befaras nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. I de fall extra anpassningar inte är eller bedöms vara tillräckliga ska detta anmälas till rektorn, som då ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Enligt läroplanen har rektorn också ett särskilt ansvar för att elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stödet och den hjälp de behöver.

Rektor, lärare och elevhälsa uppger att skolenheten tidigare även har brustit i uppföljning av beslutade åtgärder. Rektor har nu utvecklat en tydligare struktur för arbetsgången med särskilt stöd som innebär att uppföljningar nu görs. Samtliga intervjuade uppger vidare att alla kompetenser nu finns i elevhälsan, men i för liten omfattning för att skolan ska kunna utreda elevernas behov av särskilt stöd samt vidta åtgärder skyndsamt. Utifrån den rådande tillgången till elevhälsa uppger elevhälsans personal att de inte har någon uppfattning om elevernas stödbehov på skolan som helhet, utan endast gällande de elever som lyfts för utredning av lärare eller rektor.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten motsvarar inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strömsunds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att det på skolenheten bedrivs ett målinriktat, långsiktigt och hållbart arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I detta arbete ingår att se till att det årligen genomförs en kartläggning av de riskområden som finns på skolenheten samt att utifrån kartläggningen besluta om de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling.
- Se till att upprätta rutiner för hur personalen ska agera hur kränkning sker.
- Se till att rektor skyndsamt anmäler fall av kränkande behandling vidare till huvudmannen.
- Se till att varje år upprätta en plan mot kränkande behandling som uppfyller skollagens krav och innehåller följande delar:
 - a) En redogörelse för hur förgående års åtgärder har genomförts för Frostviksskolan,
 - b) slutsatser som dras utifrån aktuell kartläggning baserad på de förutsättningar som gäller för skolenheten,
 - c) konkreta åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under året för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt
 - d) rutiner för hur personalen ska agera vid kränkande behandling.
- Rektorn ska säkerställa att ordningsregler utformas på skolan och att dessa utarbetas tillsammans med eleverna.

Arbetet med att motverka kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller skollagens krav vad gäller att vidta åtgärder mot kränkande behandling. Skolan saknar rutiner för hur personalen ska agera då en kränkning sker och rektorn anmäler inte fall av kränkande behandling till huvudmannen.

Skolinspektionens motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande

behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

I intervjuer med lärarna uppger de att de anmäler kränkande behandling till rektorn. I intervju med rektor framkommer att någon vidare anmälan inte görs till huvudmannen. Detta överensstämmer inte med skollagen där det framgår att rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla kränkande behandling till huvudmannen. Detta för att huvudmannen ska kunna utreda om omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Enligt Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) om arbete mot diskriminering och kränkande behandling bör det även finnas rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när elever har utsatts för kränkande behandling. Åtgärder måste vidtas snabbt och det är därför viktigt att rutinerna för hur personalen ska agera i sådana situationer är väl förankrade i verksamheten.

I intervju med lärare och rektor framkommer att personalen agerar när kränkningar uppstår. Enligt lärarna och rektor finns dock inte några uttalade och dokumenterade riktlinjer för hur personalen ska agera om en kränkning sker eller inte upphör, vilket inte överensstämmer med kraven på att det ska finnas tydliga rutiner för detta. Vid samtliga intervjuer har det framkommit exempel på incidenter där kränkande behandling har inträffat på skolan. Enligt eleverna agerar inte den pedagogiska personalen lika och inte heller alltid på ett bra sätt om en kränkning sker. Eleverna upplever att lärarna ibland endast lyssnar på en elevs version när en incident inträffar och att oskyldiga elever kan få tillsägelse. Om en incident inträffar under skoldagen tas det upp för diskussion i klassrummet. De elever som redan är otrygga känner sig vid dessa tillfällen ännu mer utpekade.

Arbetet med att förebygga kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller skollagens krav gällande förebyggande arbete mot kränkande behandling. Skolan brister i sitt arbete med att utföra kartläggning av riskområden och elevernas upplevelse av kränkande behandling samt utifrån denna besluta om vilka förebyggande insatser som ska vidtas på skolenheten. Skolan saknar ett målinriktat förebyggande arbete mot kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer vidare att Frostviksskolan inte följer skollagens krav när det avser upprättande av plan mot kränkande behandling avseende förskoleklass och grundskolan. Frostviksskolan saknar en plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionens motivering till bedömning av brist

I samtliga intervjuer framkommer att det finns exempel på elever som inte känner sig trygga i skolmiljön och att kränkning på internet förekommer. Eleverna uppger att det finns exempel på elever som har ett otrevligt bemötande. De elever som blir utsatta för det otrevliga bemötandet är rädda för att tala om det för sina lärare och de "har en klump i magen" när de ska gå till skolan.

De yngre eleverna uppger i intervju att de inte är trygga med de äldre eleverna på högstadiet. De känner att högstadieeleverna inte vill att de ska vistas i deras närhet. De uppger att de har påtalat den bristande trygghetskänslan för personalen på skolan, men de har inte åtgärdat problemet.

Enligt skollagen ska det inom varje särskild verksamhet bedrivas ett mål-inriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Som ett led i detta ska det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling som innehåller en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) bör planen återspegla förhållandena i verksamheten och en kartläggning ligga till grund för bedömningen av vilka insatser som behövs.

I samtliga intervjuer framkommer exempel på att insatser görs för att främja elevernas trygghet med varandra, såsom gemensamma friluftsdagar. Enligt lärarna arbetar de dock inte systematiskt och målinriktat mot kränkande behandling på skolenheten och aktiviteterna som utförs utgår inte från någon kartläggning av situationen på skolan.

Av intervjuer med lärare och elever framkommer att en trivselenkät genomförs på skolan en gång per år. Lärarna uppger att resultatet av enkätundersökningen diskuteras på lektionerna i respektive klasser. De uttrycker dock att de upplever enkätundersökningen vara för övergripande för att kunna ge en bild av förekomsten av och upplevelsen av kränkande behandling. Den synliggör inte om eleverna uppfattar vissa platser som otrygga.

I tillsynen framkommer vidare att skolan saknar en aktuell plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att se till att det genom-

förs en kartläggning och analys av elevernas trygghet och förekomsten av kränkande behandling. Skolan ska utifrån slutsatserna av kartläggningen besluta om konkreta mål och vilka förebyggande insatser som ska genomföras under året.

Ordningsregler

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Frostviksskolan inte uppfyller skollagens krav angående upprättande av ordningsregler. Skolenheten saknar ordningsregler och dessa ska utformas i samverkan med eleverna.

Skolinspektionens utredning

I intervjuer med rektor, lärare och elever framkommer att det saknas gemensamma ordningsregler. Enligt rektorn finns vissa regler men dessa är inte tydliggjorda. Eleverna uppger att de inte deltar i upprättandet av ordningsreglerna utan "det är som det alltid har varit".

Av skollagen framgår att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektor beslutar om ordningsregler.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten motsvarar inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektor ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strömsunds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet för att nå utbildningsmålen avseende eleverna i förberedelseklassen.
- Se till att elevhälsan främst är förebyggande och hälsofrämjande vid skolenheten.

Bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarnas samverkan i arbetet för att nå utbildningsmålen brister.

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte främst är förebyggande och hälsofrämjande vid Frostviksskolan. Bristande tillgång till elevhälsa hanteras i beslut för grundskola på huvudmannanivå (diarienummer 43-2015:9380).

Lärarnas samverkan

Skolinspektionens utredning

Enligt läroplanen ska lärarna vid skolenheten samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen samt att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

I intervjuer med lärare uppges att samverkan mellan lärare i förberedelseklass och övriga lärarna inte fungerar tillfredsställande i vad gäller undervisningens innehåll och elevernas kunskapsnivå och utveckling. Lärarna i förberedelseklass uppges att det inte finns något samarbete förutom i samhällsorienterade ämnen (SO). Enligt lärare i förberedelseklass kan eleverna därför inte kunskapsmässigt förberedas på ett bra sätt inför att tas emot i ordinarie klass.

Detta överensstämmer inte med kraven i läroplanen om att lärare ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Behovet av samverkan förstärks även av att lärarbehörigheten vid skolan är mycket låg. Endast fyra av skolans elva lärare har lärarlegitimation och behörighet för den undervisning som de bedriver. Kommunövergripande finns utvecklingsgrupper i ämnena svenska och matematik. Tidigare har det även funnits en "LGR11-grupp", där ämneslärare gavs möjlighet att arbeta tillsammans. I rektorsintervju gällande huvudmannens ansvarstagande framkommer att det i dag finns ett stort behov av samverkan mellan lärare i vissa ämnen. Rektorn för Frostviksskolan uppger sig i något fall ha gett förslag till lärare att kontakta lärare på annan skolenhet, men vet inte hur detta har fortskridit. Enligt läroplanen har rektor som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas mot de nationella målen. I intervjuer med rektor och lärare framkommer att det bland lärarna finns olika uppfattningar och inställningar i pedagogiska frågor, att de strävar åt olika håll och att detta påverkar samverkan negativt. Lärarna uppger vidare att de saknar en tydlig ledning i samverkan runt pedagogiska frågor. Även i den enkätundersökning som Skolinspektionen genomförde inför tillsynen gjorde lärarna en låg värdering av det pedagogiska ledarskapet vad gäller rektorns kunskap och ansvarstagande om det dagliga arbetet i skolan och elevernas kunskapsutveckling.

Enligt rektor och lärare finns tid för samverkan mellan skolans lärare avsatt varje vecka. Rektorn deltar dock inte i detta forum annat än för att inledande delge eventuell allmän information. Rektor uppger att den pedagogiska ledningen sker på individuell nivå, men ger även exempel på enhetsövergripande utvecklingsarbete såsom genrep pedagogik och naturpedagogik.

Elevhälsans förebyggande arbete

Skolinspektionens motivering till bedömning av brist

Vid samtliga intervjuer framkommer att elevhälsan inte är involverad i något målinriktat förebyggande eller hälsofrämjande arbete på Frostviksskolan. Detta överensstämmer inte med skollagens krav som anger att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevens utveckling mot utbildningens mål. Orsaken uppges vara den tid som finns till förfogande inte är tillräcklig. Elevhälsans uppfattning är att eleverna inte känner till dem, då den tid de har för Frostvikens skola inte möjliggör besök i alla klasser.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten motsvarar inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strömsunds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Rektor ska följa upp och sammanställa elevernas måluppfyllelse i förskoleklass och resultatet av värdegrundsarbetet i årskurserna 3, 6 och 9 i de ämnen där det finns nationella kunskapskrav.
- Rektor ska följa upp verksamhetens förutsättningar och genomförande.
- Rektor ska analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar måluppfyllelsen och resultaten.
- Rektor ska identifiera utvecklingsområden och besluta vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas.
- Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

*Systematiskt kvalitetsarbete**Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att Frostviksskolan inte följer skollagens krav gällande systematiskt kvalitetsarbete. Skolan brister i sitt arbete med att följa upp, analysera resultat gällande kunskaper och värdegrund, identifiera utvecklingsområden samt besluta om utvecklingsinsatser.

Skolinspektionens motivering till bedömning av brist

Frostviksskolans dokumenterade kvalitetsarbete saknar en dokumenterad uppföljning som på enhetsnivå beskriver måluppfyllelsen i förskoleklassen i förhållande till de nationella målen för utbildningen. Vidare saknas en sammanställning av kunskapsresultaten i de ämnen som har kunskapskrav, där det framgår hur stor andel av eleverna som har uppnått kunskapskraven i årskurs 3. I årskurs 6 och årskurs 9 saknas en sammanställning av elevernas resultat i varje ämne. Vidare saknas dokumenterade analyser av både kunskapsresultat och resultatet av värdegrundsarbetet, identifierade utvecklingsområden för verksamheten samt beslut om vilka insatser som utifrån dessa ska vidtas i förskoleklass och grundskolan.

Skollagen anger att det på enhetsnivå ska bedrivas ett systematiskt kvalitetsarbete som innefattar planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Detta ska utföras under medverkan av personal och elever. Enligt läroplanen har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas mot de nationella målen och det är rektorn som ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Enligt förarbetena till skollagen är rektor ansvarig för att utifrån analysen identifiera eventuella brister och se möjliga förbättringsområden för att nå en ökad måluppfyllelse och ett bättre resultat. Vid utebliven kunskapsuppföljning saknar rektor ett viktigt underlag för att kunna besluta om genomförandet av nödvändiga åtgärder för skolenhetens utveckling.

I intervjuer med rektor, lärare framkommer att verksamheten analyseras utifrån läroplanens övergripande mål inom respektive arbetslag. Varken rektor eller elevhälsans funktioner uppger sig vara involverade i denna uppföljning. Det framkommer vidare att det inte genomförs analyser av resultat gällande värdegrundsarbetet på enhetsnivå. Därmed saknas underlag för att identifiera skolenhetens utvecklingsbehov samt beslut om vilka utvecklingsinsatser som därför ska prioriteras och vidtas. Detta är inte i enlighet med skollagens krav gällande den planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som ska ske på enhetsnivå. Frostviksskolan saknar följaktligen även dokumentation av

kvalitetsarbete på enhetsnivå och att följa upp resultat av värdegrundsarbetet, vilket enligt skollagen ska finnas.

För skolans fortsatta arbete med uppföljning av elevernas kunskapsresultat vill Skolinspektionen framhålla värdet av att sammanställa resultat på grupp- och skolnivå, hur verksamheten har bidragit till elevernas utveckling och hur undervisningen är organiserad med olika arbetssätt och arbetsformer. Vidare behöver analyser av resultaten ske för respektive skolenhet för att tydliggöra utvecklingsbehov och beslut om insatser för respektive skola. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av personal, vilket även involverar elevhälsans professioner.

Vid Skolinspektionens tillsyn har det framkommit att kvalitetsarbetet på enhetsnivå även behöver innefatta uppföljning och analys av arbetet med särskilda stödinsatser, användningen av elevhälsans funktioner i ett målinriktat förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan, betygssättning i naturorienterande ämnen samt arbetet runt nyanlända elever.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten motsvarar inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Bedömning och betygssättning

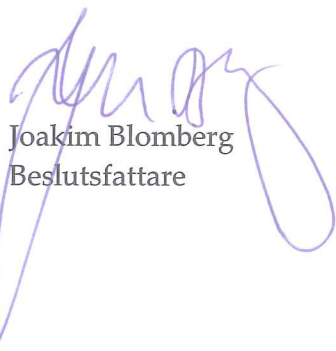
Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Beslut

2016-06-02
18 (18)

Dnr 43-2015:9380

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Maria Boström
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Frostviksskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjudat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Frostviksskolan

Frostviksskolan ligger vid norska gränsen i Gäddede i Strömsunds kommun, cirka 13 mil från centralorten Strömsund. Verksamheten omfattar totalt 78 elever i förskoleklass och grundskolans årskurser 1–9. Skolans elva lärare är organiserade i ett arbetslag. Skolan leds av en rektor.

I Frostviksskolans lokaler bedrivs även förskoleverksamhet. Tillsyn av förskola sker kommunövergripande och hanteras i ett separat beslut för denna verksamhetsform (diarienummer 43-2015:9387).